

Województwo wielkopolskie

Język niemiecki

**Sprawozdanie z egzaminu maturalnego
w roku 2017**

Opracowanie

Marek Sławiński (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Izabela Darecka-Marczak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Opieka merytoryczna

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Pracownicy ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Opracowanie dla województwa wielkopolskiego

Marcin Jakubowski (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

Przemysław Mróz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

Michał Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

Jacek Pietrzak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

Język niemiecki

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka niemieckiego na poziomie podstawowym składał się z 40 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie) oraz jednego zadania otwartego rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (15 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (15 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (10 zadań zamkniętych) i tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych i zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte oraz 10 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		2 366
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	1231
	z techników	1135
	ze szkół na wsi	228
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	811
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1007
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	320
	ze szkół publicznych	2256
	ze szkół niepublicznych	110
	kobiety	1535
	mężczyźni	831
	bez dysleksji rozwojowej	2277
	z dysleksją rozwojową	89

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 2 absolwentów – laureatów i finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Niemieckiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	5
	niewidomi	0
	słabosłyszący	3
	niesłyszący	3
	ogółem	11

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		11 maja 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		120 minut	
Liczba szkół		329	
Liczba zespołów egzaminatorów*		5	
Liczba egzaminatorów*		101	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		6	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		7	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

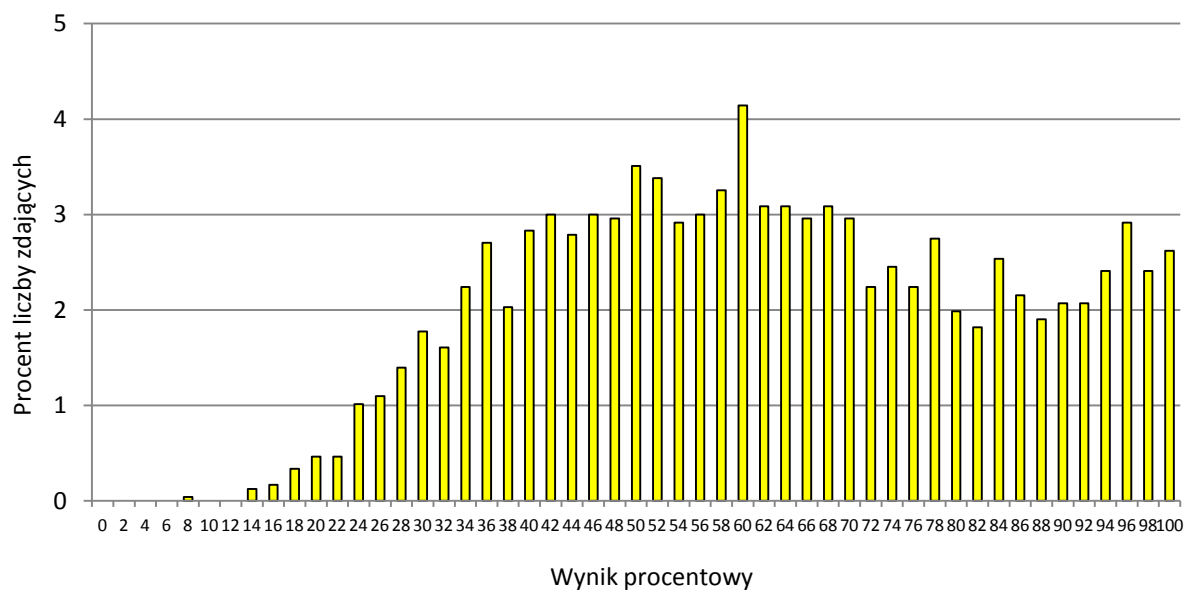
* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 1. Rozkład wyników zdających

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	2366	8	100	60	60	62	21	95
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	1231	8	100	68	96	67	23	94
z techników	1135	14	100	56	60	57	18	95
bez dysleksji rozwojowej	2277	8	100	60	60	62	21	95
z dysleksją rozwojową	89	18	100	58	64	60	21	96

* Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

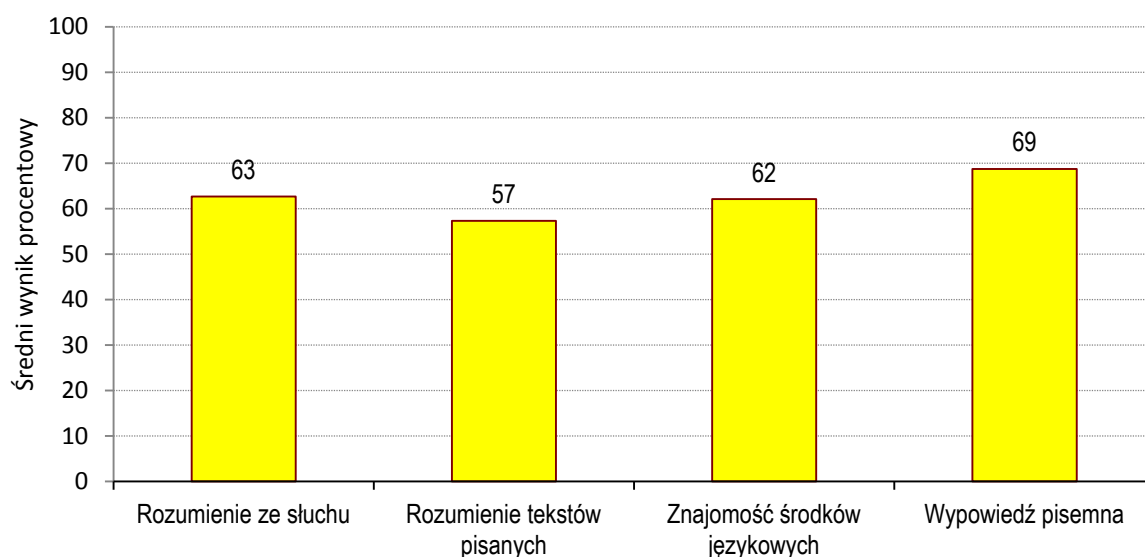
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	84
	1.2.		74
	1.3.		86
	1.4.		49
	1.5.		47
	2.1.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	66
	2.2.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	57
	2.3.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	66
	2.4.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	65
	3.1.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	58
	3.2.		45
	3.3.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	72
	3.4.		35
	3.5.		68
	3.6.		69
	II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.
4.2.		49	
4.3.		40	
4.4.		68	
5.1.		3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	45
5.2.		3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	56
5.3.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	74
6.1.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	75
6.2.			60
6.3.			50
6.4.			27
6.5.		3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	60
7.1.		3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	77
7.2.			58
7.3.	68		
I. Znajomość środków językowych	8.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	81
	8.2.		79
	8.3.		69
	8.4.		58
	8.5.		63
	9.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	53
	9.2.		38
	9.3.		68
	9.4.		58
	9.5.		57

I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	10.	5.2) Zdający opisuje wydarzenia życia codziennego [...]. 5.3) Zdający przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości. 5.7) Zdający przedstawia wady [...] rozwiązań i poglądów. 5.9) Zdający opisuje doświadczenia swoje i innych.	treść	77
		7.2) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia. 7.6) Zdający wyraża swoje opinie, [...].	spójność i logika wypowiedzi	75
		1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	63
			poprawność środków językowych	52

Wykres 2. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym składał się z 29 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 9 zadań otwartych, w tym 8 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (12 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (13 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (4 zadania zamknięte i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych oraz zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Znajomość środków językowych była sprawdzana na krótkich tekstach lub za pomocą niepowiązanych ze sobą zdań. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 6. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		762
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	533
	z techników	229
	ze szkół na wsi	43
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	203
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	356
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	160
	ze szkół publicznych	735
	ze szkół niepublicznych	27
	kobiety	563
	mężczyźni	199

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 2 absolwentów – laureatów i finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Niemieckiego.

Tabela 7. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	3
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	3

3. Przebieg egzaminu

Tabela 8. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		11 maja 2017 r.	
Czas trwania egzaminu		150 minut	
Liczba szkół		209	
Liczba zespołów egzaminatorów*		5	
Liczba egzaminatorów*		101	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		1	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

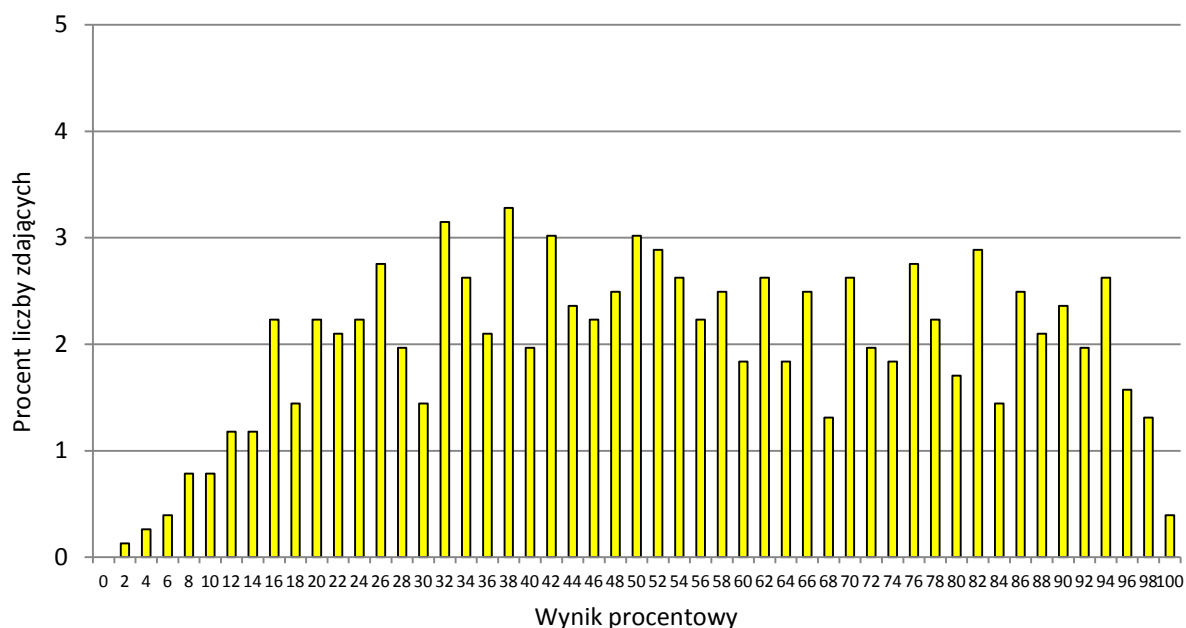
* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016, poz. 2223).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 3. Rozkład wyników zdających

Tabela 9. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	762	2	100	52	38	54	25
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	533	6	100	62	94	61	24
z techników	229	2	98	36	26	39	21

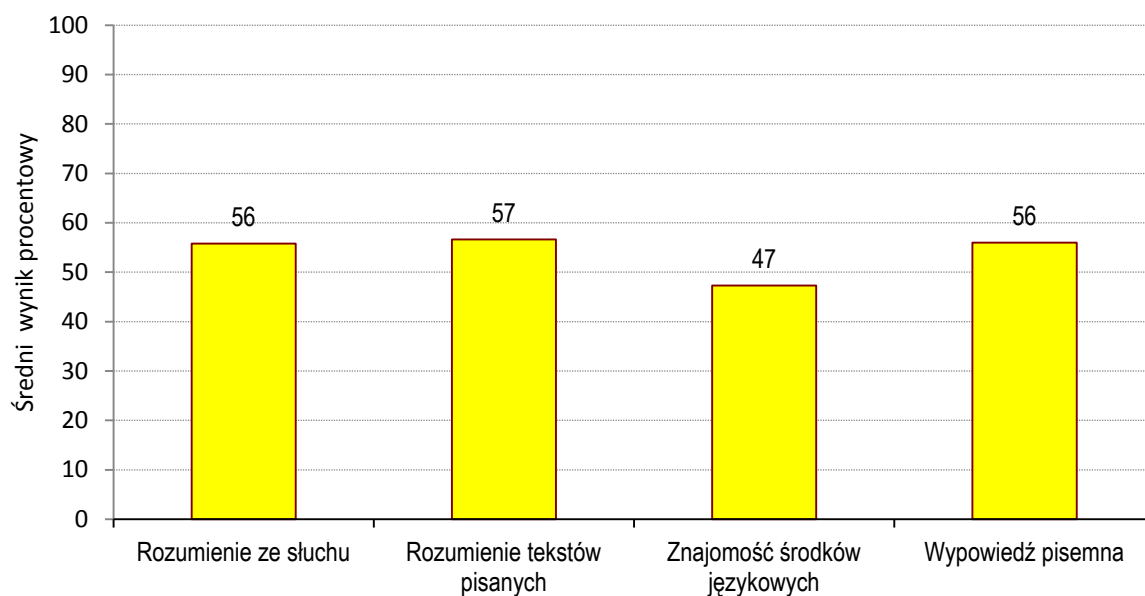
* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

Tabela 10. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	79
	1.2.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	78
	1.3.	2.1 R) Zdający oddziela fakty od opinii.	51
	2.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	74
	2.2.		52
	2.3.		72
	2.4.		34
	3.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	57
	3.2.		46
	3.3.		29
	3.4.		41
	3.5.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	57
	II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.
4.2.		63	
4.3.		75	
4.4.		69	
5.1.		3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	46
5.2.			39
5.3.			41
5.4.			41
6.1.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	65
6.2.		3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	58
6.3.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	71
6.4.			56
6.5.			3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.
I. Znajomość środków językowych	7.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	63
	7.2.		64
	7.3.		66
	7.4.		61
	8.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	36
	8.2.		41
	8.3.		60
	8.4.		60
	9.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	17
	9.2.		20
	9.3.		31
	9.4.		50

I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	10.	5.2 R) Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu. 5.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia. 5.7) Zdający przedstawia zalety [...] różnych rozwiązań [...]. 5.9) Zdający opisuje doświadczenia swoje [...].	zgodność z poleceniem	64
		5.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze. 5.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	spójność i logika wypowiedzi	63
		1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	49
			poprawność środków językowych	44

Wykres 4. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

Komentarz

Poziom podstawowy

Maturzyści, którzy przystąpili do egzaminu z języka niemieckiego na poziomie podstawowym, uzyskali średnio 62% punktów.

Najwyższe wyniki maturzyści uzyskali za rozwiązanie zadanie, za pomocą którego sprawdzano opanowanie umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 69%). Niższe wyniki uzyskali za rozwiązanie zadań, poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności rozumienia ze słuchu oraz środków językowych (średni wynik odpowiednio – 63% i 62%). Najniższy wynik zdający otrzymali za zadania służące do sprawdzenia opanowania umiejętności rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 57%).

W obszarze rozumienia ze słuchu maturzyści osiągnęli wysokie wyniki za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano ogólne rozumienie tekstu (średni wynik – 60%). Na najwyższym poziomie zdający opanowali umiejętność określania intencji autora/nadawcy tekstu (średni wynik – 66%). Za zadania sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu średni wynik wyniósł 61%. Najwięcej trudności sprawiły maturzystom natomiast zadania, za pomocą których sprawdzano opanowanie umiejętności określania kontekstu wypowiedzi (średni wynik – 52%).

Zadanie 3.2.

3.2. Wer ist der Sprecher?

- A. Ein Lehrer.
- B. Ein Schüler.
- C. Ein Museumsführer.

Transkrypcja tekstu 2:

Alle mal zuhören, bitte! Ich habe ein paar Informationen von unserem Klassenlehrer. Der liegt mit Grippe im Bett, hat mir aber eine Mail geschickt. Er schreibt, dass der geplante Museumsbesuch am Freitag nicht stattfindet, denn der Museumsführer ist auch krank. Herr Frank bittet uns außerdem, unseren Eltern zu sagen, dass sie zum nächsten Elternabend das Geld für die Klassenfahrt nach Berlin mitbringen sollen. So, und jetzt zum Tag der offenen Tür: Unsere Klasse soll den Informationsstand organisieren. Der Direktor möchte, dass wir Schüler das Ganze selbst planen. Wir können also kreativ sein. Hat jemand einen Vorschlag?

Poprawnie rozwiązało to zadanie 45% zdających. Na podstawie usłyszanego krótkiego komunikatu maturzyści powinni określić jego nadawcę. O tym, że wygłaszającym przemowę jest uczeń, świadczą słowa występujące na początku komunikatu: *Ich habe ein paar Informationen von unserem Klassenlehrer*. Potwierdzeniem faktu, iż nadawcą komunikatu jest uczeń, jest również przekazanie prośby wychowawcy do *unserer* rodziców oraz życzenie dyrektora, abyśmy *my – uczniowie* sami wszystko zaplanowali. Jednak około 40% zdających wybrało odpowiedź A. Prawdopodobnie skupili się oni na występującym w zadaniu i na początku nagrania słowie *Klassenlehrer* i uznali, iż nadawcą komunikatu jest nauczyciel. Tymczasem nadawca komunikatu informował o chorobie nauczyciela, swojego wychowawcy, nie mógł być zatem nauczycielem.

Średni wynik za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano opanowanie umiejętności znajdowania w tekście określonych informacji wyniósł 65%. W zadaniach 1.1.–1.5., 3.3.–3.6. odsetek poprawnych odpowiedzi wyniósł od 35% do 84%. Najwięcej problemów przysporzyło zdającym rozwiązanie zadania 3.4.

3.4. Was sagt die Sprecherin über den Eintritt?

- A. Er ist kostenlos.
- B. Er kostet sieben Euro.
- C. Man kann Eintrittskarten gewinnen.

Fragment transkrypcji:

Und hier noch einige regionale Kulturinformationen. Am nächsten Samstag findet um 18.30 Uhr im Bonner Kulturzentrum ein Konzert statt. Neun Bonner Musiker präsentieren ihre Werke. Der Eintritt ist frei. Nach dem Konzert findet ein Treffen mit den Musikern statt. Die CDs der Musiker kann man im Foyer des Kulturzentrums für sieben Euro kaufen oder jetzt bei uns gewinnen. Die ersten drei Anrufer bekommen je ein Exemplar.

Poprawną odpowiedź A. wskazało 35% maturzystów. Mimo iż informacja o cenie biletów wstępu wyrażona była w tekście wprost *Der Eintritt ist frei.*, około 45% zdających udzieliło błędnej odpowiedzi C. Wygrana, o której mowa w tekście, dotyczyła jednak płyt CD, a nie biletów wstępu. Maturzyści, którzy wybrali błędną odpowiedź, najprawdopodobniej nie zrozumieli wyrażen synonimicznych *frei* i *kostenlos*.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych do najtrudniejszych zadań należały te, poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności określania głównej myśli poszczególnych części tekstu (średni wynik za zadanie 4. – 53%) i umiejętność określania głównej myśli tekstu (średni wynik za zadania 5.1. i 6.5. – 53%). Wśród zadań, za pomocą których sprawdzano opanowanie powyższych umiejętności najtrudniejsze dla maturzystów było zadanie 4.3.

Fragment zadania:

- A. Lebensmittel ohne Verpackung wählen
- B. Eine Einkaufsliste machen
- C. Früchte nur nach den Jahreszeiten kaufen
- D. Sonderangebote im Supermarkt nutzen
- E. Die Qualität der Produkte kontrollieren
- F. Auf die Preise achten

4.3.	
------	--

Billige Lebensmittel findet man in Geschäften unten und oben im Verkaufsregal. Die teuersten Waren stehen auf Augenhöhe, denn man will sie unbedingt verkaufen. Vorsicht mit Werbeaktionen und Sonderangeboten, weil da die Waren oft teurer sind als im normalen Angebot. Das betrifft auch sogenannte preiswerte Großpackungen, mehrere kleine Päckchen kosten meist weniger.

40% zdających wskazało poprawną odpowiedź F. jako odpowiedni nagłówek do tego fragmentu tekstu. Odpowiedź ta wynikała z treści tekstu w którym zwrócono uwagę na rozmieszczenie tańszych i droższych towarów na półkach w sklepach oraz na akcje promocyjne i wyprzedaże. Maturzyści, którzy wybierali błędne odpowiedzi, prawdopodobnie sugerowali się tymi samymi słowami, występującymi w treści tekstu i nagłówkach, np. *Lebensmittel* w nagłówku A., który wybrało około 30% zdających oraz *Sonderangebote* w nagłówku D., który wybrało około 25% zdających.

Wyższe wyniki niż za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano opanowanie umiejętności określania głównej myśli tekstu oraz poszczególnych części tekstu, maturzyści uzyskali za rozwiązanie zadania 5.2., służącego do sprawdzenia opanowania umiejętności określania intencji nadawcy/autora tekstu.

Tekst 2.

Sehr geehrte Damen und Herren,
 ich finde es toll, dass ich in Ihrer Zeitung den sehr interessanten Text mit dem Titel *Klimaschutz und Ernährung – wie hängt das zusammen?* lesen konnte.
 Ich stimme dem Autor zu: Demonstrationen helfen den Tieren und der Umwelt wenig. Man sollte einfach weniger Fleisch essen. Das mache ich schon seit Jahren. Ich bin fit und fühle mich wohl.
 Jeder sollte den Artikel lesen!
 Mit freundlichen Grüßen
 Christoph Müller

5.2. Warum hat Christoph Müller diesen Brief geschrieben?

- A. Er wollte einen Zeitungsartikel loben.
- B. Er wollte vegetarische Ernährung kritisieren.
- C. Er wollte andere zu einer Demonstration einladen.

Zadanie 5.2. poprawnie rozwiązało 56% zdających. Z tekstu wyraźnie wynikało, że pan Christoph Müller chwali przeczytany artykuł prasowy. Uważa on, że ten tekst jest bardzo ciekawy i stwierdza w podsumowaniu, że każdy powinien go przeczytać. Około 30% zdających wybrało jednak błędną odpowiedź C., sugerując się najprawdopodobniej słowem *Demonstrationen*, które znajduje się zarówno w zadaniu, jak i w tekście. Można przypuszczać, że maturzyści odczytali intencję autora jako zaproszenie na demonstrację ze względu na liczne informacje o demonstracjach.

W zadaniach, za pomocą których sprawdzano opanowanie umiejętności znajdowania w tekście określonych informacji zdający osiągnęli od 27% do 75% punktów. Najwięcej problemów przysporzyło im rozwiązanie zadania 6.4.

Fragment tekstu:

Für das Projekt kaufte die Stadt Duisburg einige Wohnungen. In jeder Wohnung leben immer drei Studenten. Die Studenten haben die Räume renoviert und dürfen sie kostenlos nutzen. Hier finden auch die Nachhilfe und ein Großteil der Freizeitaktivitäten statt. Die Studenten müssen, bevor sie Nachhilfe geben, dafür geschult werden und mindestens 18 Jahre alt sein. Nur dann dürfen sie bei dem Projekt mitmachen. Am Wochenende lernen die Studenten auch gemeinsam mit den Kindern die Stadt und die Umgebung kennen. Dabei gewinnen sie viel Erfahrung als Betreuer.

6.4. Wer darf an dem Projekt teilnehmen?

- A. Studenten, die Erfahrung im Renovieren haben.
- B. Studenten, die eine spezielle Schulung gemacht haben.
- C. Studenten, die viel Praxis in der Arbeit mit Kindern haben.
- D. Studenten, die die Stadt und die Umgebung sehr gut kennen.

Poprawną odpowiedź B. wybrało 27% maturzystów. Zadanie 6.4. było jednocześnie najtrudniejsze spośród wszystkich zadań w arkuszu egzaminacyjnym. Zdający powinni na podstawie tekstu wskazać, kto może wziąć udział w projekcie skierowanym do studentów. Mogli oni mieszkać bezpłatnie w lokalach, znajdujących się w starych nieruchomościach, w zamian za pomoc dzieciom przy odrabianiu zadań domowych. Informacja na temat warunków przystąpienia do projektu zawarta była w ostatnim akapicie tekstu. Studenci przed udzielaniem korepetycji musieli zostać przeszkoleni i mieć co najmniej 18 lat. Informacja ta była dodatkowo wzmocniona w tekście przez zdanie *Nur dann dürfen sie bei dem Projekt mitmachen*. Ponad 30% maturzystów wybrało jednak odpowiedź C. Najprawdopodobniej sugerowali się często występującymi w tekście informacjami na temat udzielania pomocy i jej formy, oraz nie zwrócili uwagi na fakt, iż przedstawiony w odpowiedzi C. warunek uczestnictwa dotyczył „dużej praktyki w pracy z dziećmi”.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych najłatwiejszym zadaniem dla maturzystów było zadanie 7., poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 68%). Spośród jego trzech zadań jednostkowych trudność sprawiło zdającym rozwiązanie zadania 7.2.

Redaktion: Soll man vor Mitternacht schlafen gehen?

Expertin: Nicht unbedingt. **7.2.** E Wichtiger ist der Tiefschlaf, den wir in der ersten Schlafhälfte erleben. Wer gegen Mitternacht einschläft, erlebt gesunden Schlaf später als Menschen, die früher schlafen gehen.

Poprawną odpowiedź **E.** (*Es hat keine große Bedeutung, um wie viel Uhr wir ins Bett gehen.*) wybrało 58% maturzystów. Wskazanie tej odpowiedzi wymagało od zdających zrozumienia pytania *Soll man vor Mitternacht schlafen gehen?* oraz treści fragmentów występujących przed i po luce *Nicht unbedingt. ... Wichtiger ist der Tiefschlaf, den wir in der ersten Schlafhälfte erleben.* Najczęściej wybieraną błędną odpowiedzią była odpowiedź **A.** (*Abends sollte man sich vor allem entspannen: spazieren gehen, Musik hören, lesen etc.*), którą wskazało około 16% zdających. Prawdopodobnie nie zauważyli oni, że zdanie występujące po luce oraz zdanie **A.** nie tworzą logicznego ciągu, ponieważ wymienione formy relaksu (spacerowanie, słuchanie muzyki, czytanie) nie korespondują z fazą snu głębokiego.

Zadania służące do sprawdzenia opanowania środków językowych były dla zdających umiarkowanie trudne, przy czym rozwiązanie zadania 8. było dla nich łatwiejsze niż rozwiązanie zadania 9. (średni wynik – odpowiednio 70% i 55%). Na podstawie analizy wyników uzyskanych za rozwiązanie poszczególnych zadań można stwierdzić, że zadania za pomocą których sprawdzano opanowanie struktur gramatycznych były dla zdających łatwiejsze niż te, które służyły do sprawdzenia opanowania słownictwa.

Spośród zadań, za pomocą których sprawdzano znajomość struktur leksykalno-gramatycznych najłatwiejsze dla zdających było zadanie 8.1., w którym należało wybrać właściwą formę czasownika *helfen* w trybie rozkazującym. 81% maturzystów nie miało trudności z poprawnym rozwiązaniem tego zadania.

Najtrudniejsze w tej części arkusza było dla zdających zadanie 9.2., poprzez które sprawdzano znajomość słownictwa. To zadanie poprawnie rozwiązało 38% maturzystów. Wskazanie właściwego uzupełnienia luk w obu zdaniach, tj. *gleich*, które w jednym zdaniu miało znaczenie „zaraz”, a w drugim „równa się”, było trudne dla maturzystów. Najprawdopodobniej nie znali oni tych dwóch znaczeń słowa *gleich*.

Ostatnie zadanie w arkuszu polegało na napisaniu maila do koleżanki z Niemiec. Na podstawie analizy wyników uzyskanych za tworzenie wypowiedzi pisemnej można wnioskować, że maturzyści potrafią formułować krótką wypowiedź pisemną. Zdający uzyskali średnio 69% punktów. Wysoki średni wynik w kryterium treści (77%) świadczy o tym, że przekazanie informacji określonych w poleceniu nie sprawiło im większych trudności. Najlepiej realizowali oni podpunkty polecenia dotyczące zaleceń lekarskich oraz opieki nad zdającym, sprawowanej przez rodzinę. Trudniejsze dla maturzystów było przedstawienie wad długiej nieobecności w szkole oraz wyjaśnienie przyczyn choroby.

W kryterium spójności i logiki tekstu średni wynik wyniósł 75%. Niższe średnie wyniki zdający uzyskali za zakres i poprawność środków językowych (odpowiednio 63% i 52%).

Poziom rozszerzony

Maturzyści, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym, uzyskali za rozwiązanie zadań w arkuszu egzaminacyjnym średnio 54% punktów.

Najwyższy średni wynik zdający osiągnęli za rozwiązanie zadań służących do sprawdzenia opanowania umiejętności rozumienia tekstów pisanych i rozumienia ze słuchu (odpowiednio 57% i 56%). Trudniejsze dla nich było zadanie, za pomocą którego sprawdzano umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej (56%). Najniższe wyniki maturzyści uzyskali za rozwiązanie zadań w obszarze znajomości środków językowych (średni wynik – 47%).

W obszarze rozumienia ze słuchu maturzyści osiągnęli wysokie wyniki za rozwiązanie zadań, poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności ogólnego rozumienia tekstu (średni wynik – 66%). Zdający wyższe wyniki uzyskali za rozwiązanie zadań, w których należało określić intencję intencji autora/nadawcy tekstu (średni wynik – 79%) niż za rozwiązanie zadań, w których sprawdzano określanie głównej myśli tekstu (średni wynik – 68%).

Umiejętność określania głównej myśli tekstu sprawdzano m. in. poprzez zadanie 3.5.

3.5. Worüber wird im Interview gesprochen?

- A. Über die berufliche Karriere einer behinderten Person.
- B. Über finanzielle Probleme vieler behinderter Menschen.
- C. Über behindertengerechte Angebote eines Verkehrsbetriebs.
- D. Über die Kritik behinderter Menschen am öffentlichen Nahverkehr.

Poprawną odpowiedź C. w tym zadaniu wskazało 57% maturzystów. Tekst dotyczył przedsięwzięć związanych z działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych. Była w nim mowa między innymi o tym, w jaki sposób zakłady komunikacji miejskiej w Berlinie wychodzą naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych. Wskazówki do rozwiązania zadania występowały w kilku fragmentach tekstu, m.in. o dostosowaniu stacji metra do potrzeb osób niepełnosprawnych, o nowych technologiach ułatwiających wsiadanie do autobusów i wysiadanie z nich, o promach pływających po Sprewie, które w przyszłości będą oferowały więcej miejsca na wózki inwalidzkie itd. Mimo tych wskazówek 42% zdających wybrało inne odpowiedzi. Odpowiedź B. wybierana była przez około 28%. Uwagę maturzystów przyciągnęły najprawdopodobniej liczne informacje związane z kosztami, nie dotyczyły one jednak problemów finansowych, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne.

W obszarze rozumienia ze słuchu najniższe wyniki zdający uzyskali za rozwiązanie zadań, za pomocą których sprawdzano opanowanie umiejętności znajdowania określonych informacji w tekście (średni wynik – 51%). Wyniki uzyskane za rozwiązanie zadań 2.1.–2.4., 3.1.–3.4. były zróżnicowane i wyniosły od 29% do 72% punktów.

Najwięcej trudności sprawiło maturzystom rozwiązanie zadania 3.3.

3.3. Welche Kosten erwähnt Frau Nikutta im Zusammenhang mit den Aufzügen in Bahnhöfen?

- A. Man muss die Energiekosten beachten.
- B. Man muss an die Servicekosten denken.
- C. Man muss die Umweltbelastung berücksichtigen.
- D. Man muss in die Entwicklung einer neuen Technologie investieren.

Fragment transkrypcji:

Mężczyzna: Sind die Erleichterungen für Menschen mit Behinderungen teuer?

Kobieta: Barrierefreiheit ist für uns ein sehr wichtiges Thema. Das kostet natürlich auch Geld. Für den Einbau eines Aufzuges in einen bestehenden Bahnhof muss man bis zu 1 Million Euro bezahlen. Damit nicht genug: Danach muss Geld für den Service der Aufzüge da sein. Wir müssen aufpassen, dass die Kosten nicht wachsen, wie es schon mal mit den Bussen passiert ist.

Poprawną odpowiedź **B.** wybrało 29% maturzystów. W wypowiedzi pani Nikutty występowały informacje na temat kosztów związanych z serwisowaniem wind na dworcach (*Danach muss Geld für den Service der Aufzüge da sein.*). Mimo to wielu zdających wskazało inne odpowiedzi. Około 35% maturzystów wybrało odpowiedź C. Można przypuszczać, że zdający zasugerowali się dalszą częścią wypowiedzi na temat nowych technologii stosowanych w berlińskiej komunikacji, które okazały się kosztowne i powodowały większe zanieczyszczenie powietrza. Być może zdający wzięli pod uwagę również fragment o kosztach i ochronie środowiska: *Wir vermuten, dass mehr Sprit verbraucht wird, was unsere Kosten erhöht. Gleichzeitig steigt natürlich auch die Umweltbelastung durch Abgase.*

W obszarze zadań dotyczących rozumienia tekstów pisanych, poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności ogólnego rozumienia tekstu, trudności zdającym sprawiło rozwiązanie zadania 6.5., w którym należało określić główną myśl tekstu.

6.5. Wovon handelt der Text?

- A.** Der Text berichtet über die Kunden eines Ladens.
- B.** Der Text beschreibt die Arbeit der Zeitungsmacher in Österreich.
- C.** Der Text stellt die politischen Ansichten eines jungen Verkäufers dar.
- D.** Der Text beschreibt einen ganzen Tag aus dem Leben eines Kioskkunden.

Poprawnie rozwiązało to zadanie 46% maturzystów. W tekście zostali opisani różni klienci kiosku oraz ich nawyki i upodobania: emeryt, który przychodził do kiosku zaraz po jego otwarciu, robotnicy, którzy kupowali przed południem papierosy, gospodynie domowe kupujące czasopisma dla pań itd. Opisy klientów wskazywały wyraźnie na odpowiedź **A.** Połowa zdających wybrała jednak inne odpowiedzi. Około 20% maturzystów wskazało błędną odpowiedź **B.** W tekście nie była jednak opisana praca austriackich wydawców gazet.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych maturzyści osiągnęli wysokie wyniki rozwiązanie zadań 4.1.–4.4., 6.1., 6.3., 6.4., za pomocą których sprawdzano opanowanie umiejętności znajdowania określonych informacji (od 63% do 75% poprawnych odpowiedzi). Średni wynik za rozwiązanie wszystkich zadań służących do sprawdzenia opanowania tej umiejętności wyniósł 66%.

Wysokie wyniki zdający uzyskali za rozwiązanie zadania 4.3.

4.3.	Die Vorstellung ist so spannend, dass keine Langeweile aufkommt.	B
<p>A. Der Welterfolg „Elisabeth“ von Michael Kunze und Sylvester Levay kehrt zurück nach Deutschland, ein Drama über die schöne Kaiserin Sissi. Es erzählt die Geschichte einer herausragenden Person der Weltgeschichte – Elisabeth, geboren 1837 in München, getötet als österreichische Kaiserin 1898 in Genf. Ihr Schicksal füllt Bücher, Filme, Theaterstücke, Museen und ist auch Gegenstand dieses besonderen Dramas. Dass es einmal das erfolgreichste deutschsprachige Musical werden würde, konnte bei der Uraufführung 1992 in Wien niemand erwarten.</p> <p>B. Oft verlieren Musicals mit den Jahren ihren Zauber, werden nur noch wegen ihres musealen Wertes geschätzt – aber nicht dieses. Es wirkt durch ständige Veränderungen bis heute frisch. „Elisabeth“ wurde 2008 von Harry Kupfer und Hans Schavernoeh neu inszeniert, Fachleute für Spezialeffekte wurden ins Team geholt. Im Laufe der Jahre wurden von den Autoren manche Szenen und Lieder gestrichen und neue hinzugefügt. Überhaupt ist die heutige Fassung des Musicals durch raffinierten Licht- und Hightech-Einsatz ganz anders, viel moderner als am Anfang, und spannend bis zum letzten Moment.</p> <p>C. Das Wiener Publikum sah sich das Stück sieben Jahre lang Abend für Abend an. Heute ist „Elisabeth“ in sechs Sprachen übersetzt, auch ins Japanische und Koreanische. Roberta Valentini, einer der talentiertesten und berühmtesten Stars der Musicalwelt, spielt die</p>		

Titelfigur in dem Musical. Sie begeisterte schon das Publikum als Marie Antoinette im gleichnamigen Musical bei der deutschen Uraufführung 2009. Roberta Valentini ist eine erfahrene Musicaldarstellerin und trat bereits in vielen Theatern auf. Seit 2007 arbeitet sie mit Erfolg im Stadttheater Bielefeld.

75% zdających wskazało poprawną odpowiedź **B**. Na początku tekstu występowały informacje, że wiele musicali z czasem traci swój czar, ale nie ten. Kluczowa informacja dotyczyła zastosowania specjalnych efektów, które sprawiły, że przedstawienie było do końca ciekawe. Około 25% zdających wybierało odpowiedzi A. i C. W przypadku wyboru odpowiedzi A. zdający prawdopodobnie sugerowali się wyrażoną w trybie przypuszczającym informacją o musicalu, który kiedyś będzie miał największe powodzenie (*Dass es einmal das erfolgreichste deutschsprachige Musical werden würde ...*). W przypadku wyboru odpowiedzi C. być może zaważyły słowa *Das Wiener Publikum sah sich das Stück sieben Jahre lang Abend für Abend an*. Informacja ta dotyczyła jednak przeszłości.

Najwięcej trudności w obszarze rozumienia tekstów pisanych sprawiło zdającym rozwiązanie zadania 5., w którym należało rozpoznać związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Średni wynik wyniósł 42%.

Najtrudniejsze dla maturzystów było rozwiązanie zadania 5.2.

Fragment tekstu:

Wer eine Burg mieten will, muss sich zunächst erkundigen, wer der Verwalter ist. **5.2. A**
Kleinere Anlagen sind manchmal auch in der Hand privater Besitzer. Wie viel so eine Feier kostet, hängt davon ab, ob Jubilare und Brautpaare lieber mit einem Komplettangebot versorgt sein wollen oder nur passende Räume zum Feiern suchen und sich um alles andere selbst kümmern.

- A** Das können zum Beispiel Schlösser-Stiftungen oder die Landesämter für den Denkmalschutz sein.
- B**. Auch bei Geburtstagsfeiern auf Burgen müssen Essen, Tischordnung und Musik rechtzeitig besprochen werden.
- C**. Beim Planen solcher Feste sollte man aber nicht vergessen, dass nicht alle Schlösser zu vermieten sind.
- D**. Größere Gruppen müssen in den Hotels der Nebenorte schlafen, da es dort nur Hotelzimmer für 20 Gäste gibt.
- E**. Hier kann man sich für einen Tag wie ein Prinzenpaar fühlen, deswegen ist das bayerische Schloss für Hochzeiten gefragt.

Poprawną odpowiedź **A**. wybrało 39% maturzystów. Dla poprawnego uzupełnienia luki kluczowe było ustalenie, kto jest zarządcą zamku i do kogo należy zwrócić się w przypadku chęci wynajęcia zamku na okolicznościowe przyjęcia. Logiczną konsekwencją było wyjaśnienie, kim jest ów zarządca zamku (zawarte w zdaniu do uzupełnienia luki) oraz występująca po luce informacja o obiektach będących w posiadaniu prywatnych właścicieli. Ponad 20% maturzystów wybrało błędną odpowiedź C. Prawdopodobnie zasugerowali się występującymi w obu zdaniach czasownikami *mieten* i *vermieten*. Wstawienie zdania C. do luki 5.2. nie tworzyłoby jednak ciągu logicznego ze zdaniem występującym przed luką ze względu na słowa *Beim Planen solcher Feste*. Zaimek wskazujący „solche” nie odnosił się w żaden sposób do zdania poprzedzającego lukę.

Najniższe wyniki maturzyści uzyskali w obszarze zadań, za pomocą których sprawdzano opanowanie środków językowych (średni wynik – 47%). Najtrudniejsze było dla nich rozwiązanie zadania 9. (średni wynik – 30%). Zadanie polegało na uzupełnieniu fragmentów zdań na podstawie zdania wyjściowego, przy zachowaniu pełnej poprawności gramatycznej i ortograficznej.

Przykładem jest zadanie 9.1. (17% poprawnych odpowiedzi), które sprawdzało znajomość zdań okolicznikowych czasu ..., *darf man nicht mit dem Handy telefonieren*. Większość zdających nie potrafiła prawidłowo uzupełnić tego zdania za pomocą konstrukcji *Während (Wenn) man Auto fährt*. Maturzyści często dokonywali niepoprawnej transformacji, stosując szyk prosty zdania po spójniku

während. Trudne dla nich były również pozostałe dwa zadania 9.2. i 9.3. (odpowiednio 20% i 31% poprawnych odpowiedzi). Zadanie 9.2. wymagało uzupełnienia zdania czasownikiem w formie bezokolicznika *hinaufgehen*. Niestety część zdających wpisywała jedynie czasownik *gehen*, zapominając o rzeczowniku *die Treppe*, co zmieniało sens uzupełnionego zdania. W zadaniu 9.3. należało zastosować konstrukcję zdania przyzwalającego ze spójnikiem *trotzdem*. Konstrukcje tych zdań należą do często stosowanych, mimo to ich napisanie sprawiło trudność około 70% maturzystów.

Drugie z zadań, poprzez które sprawdzano opanowanie środków językowych, zadanie 8., nie sprawiło zdającym tak dużych trudności jak zadanie 9. Średni wynik uzyskany przez maturzystów za rozwiązanie zadania 8. wyniósł 49%, co oznacza, iż było ono umiarkowanie trudne dla zdających. Trudne dla maturzystów były przede wszystkim dwa zadania 8.1. i 8.2. (odpowiednio 36% i 41% poprawnych odpowiedzi). W zadaniu 8.1. wymagano utworzenia osobowej formy czasownika *bezeichnen* od rzeczownika *Bezeichnung*, natomiast w zadaniu 8.2. – poprawnej formy przymiotnika *chemisch* od rzeczownika *Chemie*. Część zdających utworzyła wymagane części mowy, jednak nie potrafiła ich poprawnie odmienić.

Ostatnią część arkusza stanowiła wypowiedź pisemna. Za sformułowanie wypowiedzi pisemnej zdający otrzymali średnio 56% punktów. Maturzyści mieli do wyboru napisanie rozprawki „za i przeciw” na temat zamiaru zorganizowania międzynarodowej imprezy sportowej przez władze miasta lub listu formalnego dotyczącego wyborów do nowego samorządu uczniowskiego i trwającej kampanii wyborczej. W przypadku rozprawki, najczęściej wybieranej formy wypowiedzi, problemem dla wielu zdających było sformułowanie prawidłowej tezy. Formułowali oni często tezę niezapowiadającą struktury rozprawki. W przypadku listu zdający mieli najczęściej problem ze sformułowaniem celu.

W kryterium zgodności z poleceniem maturzyści uzyskali średni wynik – 64%. Najwyższy średni wynik osiągnęli oni w kryterium spójności i logiki (63%). Niższe wyniki zdający uzyskali za jakość języka: w kryterium zakresu środków językowych osiągnęli średni wynik 49%, a w kryterium poprawności środków językowych 44%. Maturzyści nie zawsze stosowali różnorodne środki językowe, a błędy popełniane w ich wypowiedziach często zaburzały komunikację.

„Pod lupą” – spójność i logika w wypowiedzi pisemnej na poziomie podstawowym

Od lat zadania otwarte stanowią dla wielu maturzystów wyzwanie. Należy do nich zawarte w arkuszu maturalnym na poziomie podstawowym zadanie 10., sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Jednym z kryteriów oceniania wypowiedzi pisemnej jest spójność i logika. Warto poświęcić uwagę temu kryterium, ponieważ dla części zdających stworzenie w pełni spójnego i logicznego tekstu jest trudne.

Tegoroczne zadanie brzmiało:

Ze względu na stan zdrowia od dłuższego czasu nie uczęszczasz do szkoły. W e-mailu do koleżanki z Niemiec:

- wyjaśnij przyczynę Twojej choroby
- poinformuj, co zalecił Ci lekarz
- napisz, jak opiekuje się Tobą rodzina
- przedstaw wady długiej nieobecności w szkole.

W zależności od stopnia zaburzenia spójności i/lub logiki tekstu, praca może być oceniona w tym kryterium na 0, 1 lub 2 punkty. Kryteria podane są w poniższej tabeli.

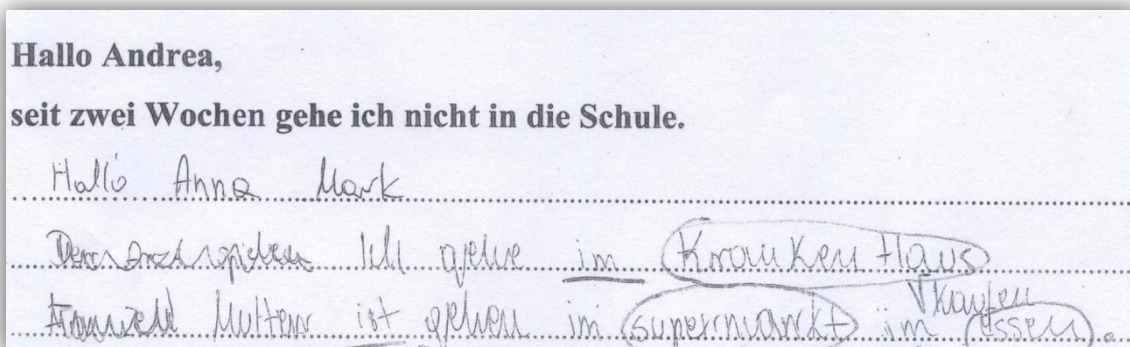
2 p.	wypowiedź jest w całości lub w znacznej większości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu
1 p.	wypowiedź zawiera usterki w spójności/logice na poziomie poszczególnych zdań oraz/lub całego tekstu
0 p.	wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna/nielogiczna; zbudowana jest z trudnych do powiązania w całość fragmentów

Na zaburzenie spójności i logiki w tekście mają wpływ różne błędy popełniane przez piszącego. Najczęściej występujące błędy, dotyczące zaburzeń spójności i logiki tekstu, zostały omówione poniżej.

1. Brak powiązania ze wstępem

W zadaniu 10., zawsze podany jest początek e-maila. Wymaga to od zdającego kontynuacji rozpoczętej myśli. Tymczasem zdarzały się prace egzaminacyjne, w których zdający nie dostrzegali podanego wstępu i niezależnie od niego ponownie rozpoczynają swoją wypowiedź.

Przykład 1.

Zdający, mimo podanego początku e-maila, ponownie wita się z odbiorcą wiadomości (*Hallo Anna Mark*) i rozpoczyna swoją wypowiedź, tak jakby nie dostrzegał podanego na wstępie zdania. Należało natomiast umiejętnie dostosować swoją wypowiedź do podanego wstępu. W wielu pracach egzaminacyjnych, tak jak w przykładzie 1., zabrakło harmonijnego przejścia do dalszej części pracy.

Również w przykładzie 2. brak jest kontynuacji myśli zawartej we wstępie.

Przykład 2.

Hallo Andrea,

seit zwei Wochen gehe ich nicht in die Schule.

Vielen Dank für deinen letzten Brief.

Was gibt es Neues bei dir?

Zdający pomija fakt, że podane we wstępie zdanie wprowadza informację dotyczącą minionych dwóch tygodni. Jako czytelnicy oczekivalibyśmy logicznego nawiązania do podanego początku, np. podania przyczyny wspomnianej nieobecności w szkole. Jednak zdający odtwarza w swojej pracy prawdopodobnie wyuczony początek listu, który tu nie pasuje, tj. dziękuje za otrzymaną korespondencję i dopytuje się, co nowego u odbiorcy.

W przykładzie 3. zilustrowano, w jaki sposób można było kontynuować wypowiedź, wykorzystując podany wstęp, aby tekst był spójny i logiczny.

Przykład 3.

Hallo Andrea,

seit zwei Wochen gehe ich nicht in die Schule.

Ich bin sehr krank. Ich ~~habe~~ ^{habe} Bauchschmerzen

und Durchfall. Ich habe Obst und Gemüse gegessen,

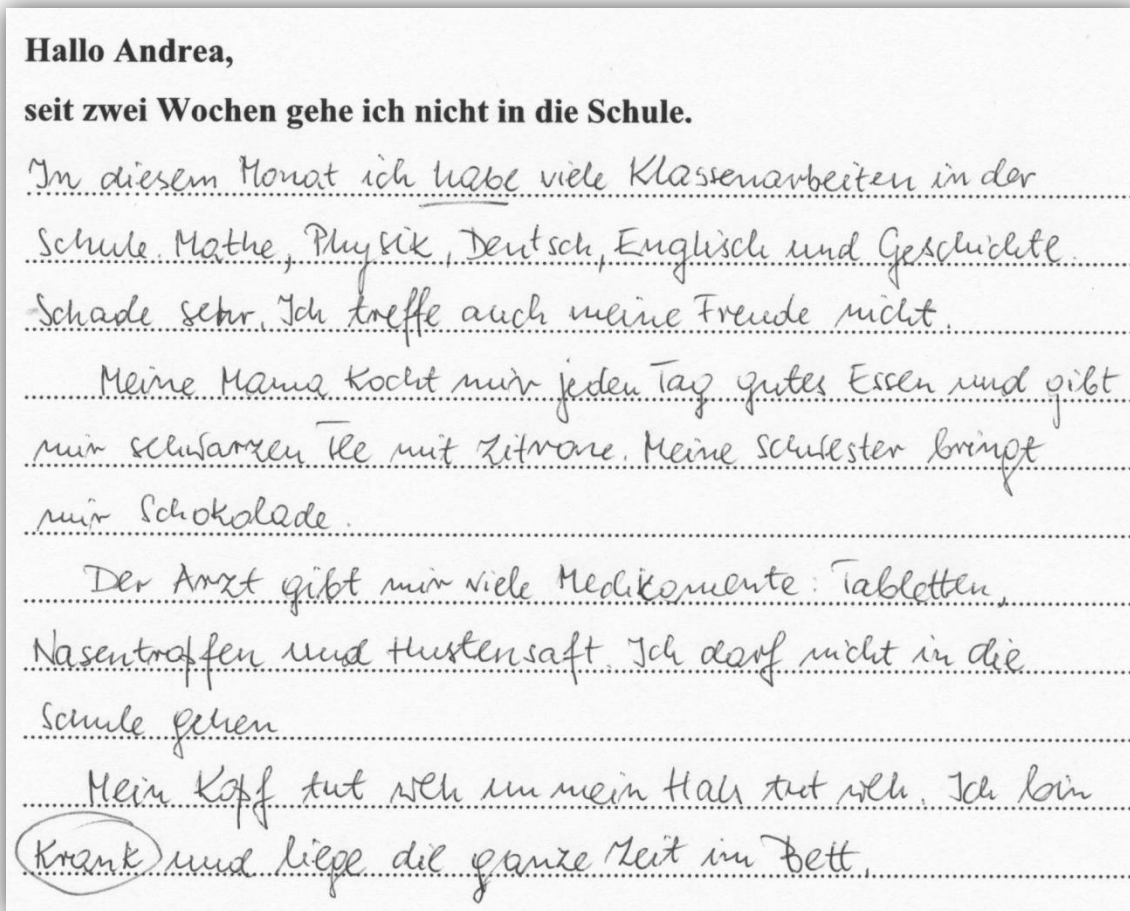
welche nicht frisch waren. Sie ~~haben~~ ^{hatten} brauen Stellen.

Zdający w prosty i logiczny sposób, po podanej informacji o nieobecności w szkole, napisał o swojej chorobie i jej objawach. W kolejnym zdaniu zastanawiał się nad przyczynami swojego stanu zdrowia. Połączenie tych zdań jest dla czytającego spójne i logiczne, chociaż piszący nie zastosował żadnych spójników.

1. Brak powiązania między akapitami i poszczególnymi zdaniami

W kolejnym przykładzie przedstawiono wypowiedź, w której zdający zrealizował wszystkie podpunkty polecenia. Jednak wypowiedź ta nie jest w pełni spójna i logiczna.

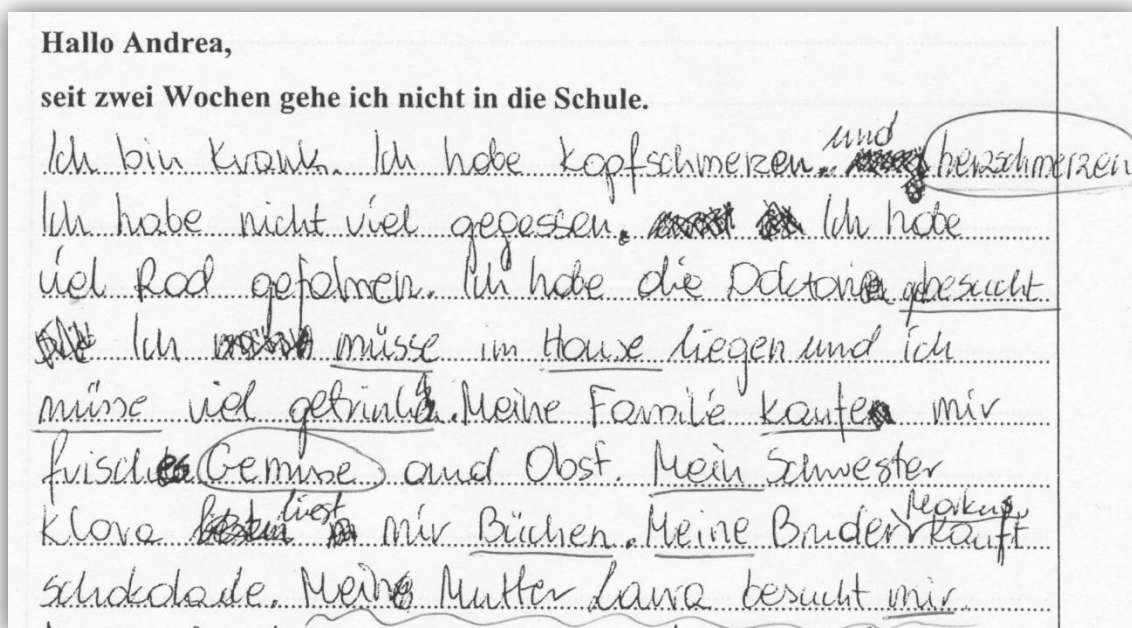
Przykład 4.

Zdający informuje w swojej wypowiedzi zarówno o wadach długiej nieobecności w szkole, jak i o opiece udzielanej przez rodzinę, zaleceniach lekarza i swoich dolegliwościach. Jednak z uwagi na brak powiązań między akapitami komunikat ten nie jest spójny. Przedstawione informacje nie są ze sobą logicznie powiązane. Mowa jest najpierw o szkole, następnie o gotowaniu jedzenia przez mamę, a w kolejnym akapicie o zaleceniach lekarskich, w których ponownie pojawia się nawiązanie do szkoły.

Jednym z powodów braku spójności w pracach jest pomijanie spójników, dzięki którym można umiejętnie połączyć treść poszczególnych zdań. Brak spójników sprawia, że wypowiedź jest zbudowana z luźno powiązanych ze sobą myśli.

Przykład 5.

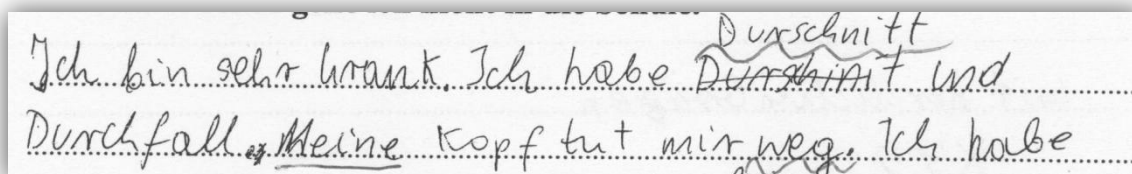

Brak spójników między zdaniami w powyższej pracy powoduje, że tekst traci swoją spójność, a staje się wyliczeniem czynności, które nie są ze sobą logicznie powiązane. Zdający, w niepowiązanych ze sobą zdaniach, informuje o swoim stanie zdrowia, m.in. o dolegliwościach. Podaje też informację o tym, co robił wcześniej i co robi teraz. Niewykłuczone, że starał się on jedynie realizować poszczególne punkty polecenia: *Jadłem niedużo. Dużo jeździłem na rowerze. Odwiedziłem lekarkę. (...) Moja siostra czyta mi książki. itd.* Wystarczyłoby w powyższym fragmencie dodać kilka spójników, by wypowiedź stała się bardziej uporządkowana. Początek mógłby brzmieć następująco: *Ich bin krank. Seit zwei Wochen habe ich Kopfschmerzen und Herzschmerzen. Vielleicht habe ich in dieser Zeit zu wenig gegessen oder ich bin vorher zu viel Rad gefahren. Jedenfalls bin ich wegen meiner Schmerzen zum Arzt gegangen. (...)*

2. Błędy leksykalne wpływające na spójność i logikę tekstu

Częstym błędem popełnianym przez maturzystów jest używanie nieodpowiednich czasowników i rzeczowników. Mogą one zakłócić spójność i logikę tekstu, co przedstawiono w poniższym fragmencie.

Przykład 6.

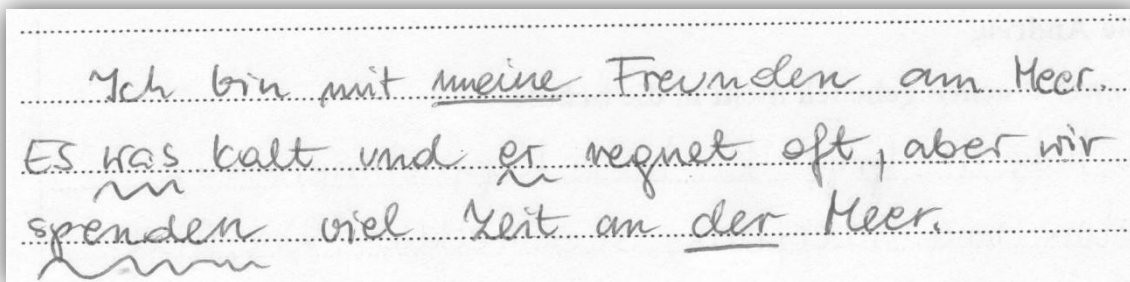

Użycie słowa *Durchschnitt* w kontekście choroby jest nielogiczne. Czytając to zdanie oczekivalibyśmy raczej wskazania objawów choroby, np. *Ich habe Fieber und Durchfall*. W kolejnym zdaniu piszący stosuje czasownik *weg tun*, który w tym kontekście zaburza komunikat. Można się jedynie domyślać, że zdający chciał tu użyć typowego zwrotu: *mein Kopf tut weh*.

Błędy w spójności i logice pojawiają się również wtedy, gdy zdający używają słów z innych języków, głównie z języka angielskiego. W pracy egzaminacyjnej pisanej w języku niemieckim stanowi to zaburzenie logiczne. Wyrazy obcojęzyczne mogą utrudniać zrozumienie tekstu.

Przykład 7.

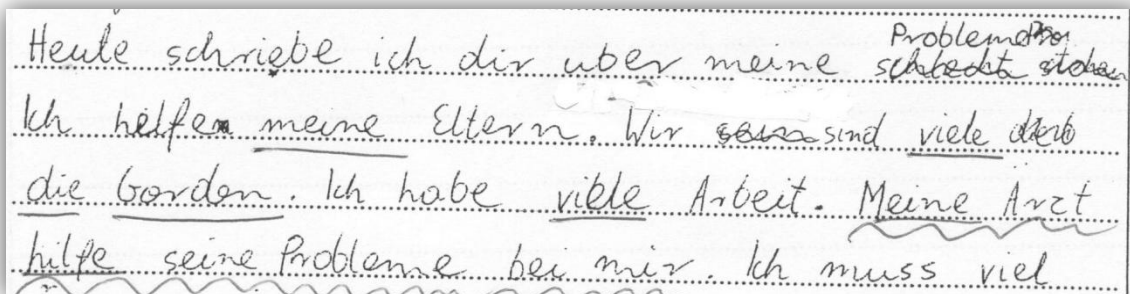

W tym fragmencie użycie słów z języka angielskiego *was* i *spend* (z odpowiednią końcówką czasownika) jest dużym zaburzeniem. Słowa te istnieją również w języku niemieckim, ale mają zupełnie inne znaczenie, tj. „co” i „ofiarować”. Taki tekst staje się dla niemieckiego odbiorcy niezrozumiały.

3. Błędy gramatyczne wpływające na spójność i logikę tekstu

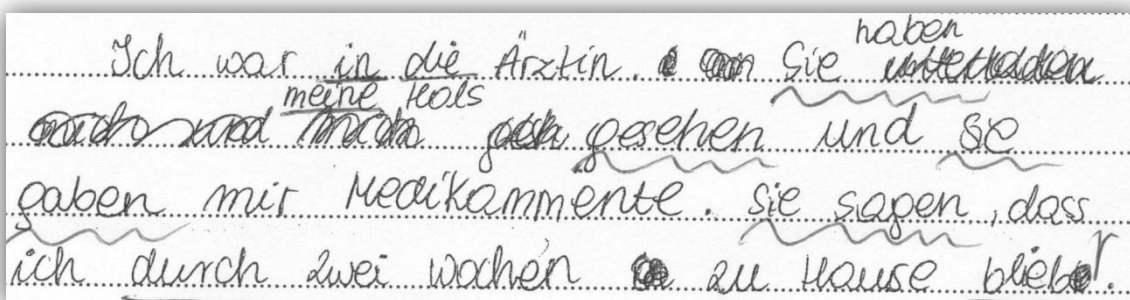
Negatywny wpływ na spójność i logikę tekstu mogą mieć również błędy gramatyczne, wynikające z użycia niewłaściwego zaimka, przyimka lub spójnika, które w znacznym stopniu zaburzają odbiór wypowiedzi. Tego typu problemy przedstawiono w przykładach 8. – 10.

Przykład 8.

Ostatnie zdanie w powyższym przykładzie, przy próbie dosłownego tłumaczenia, jest całkowicie nielogiczne i nieczytelne dla odbiorcy. Przez formę użytego zaimka *mein*, a dodatkowo przez użycie zaimka dzierżawczego *seine*, nie można odczytać powiązań między słowami w tym zdaniu. Zapewne zdający chciał wyrazić treść: *Mein Arzt hat mir geholfen, meine Probleme zu lösen*. Po wprowadzeniu tych zmian zdanie jest spójne.

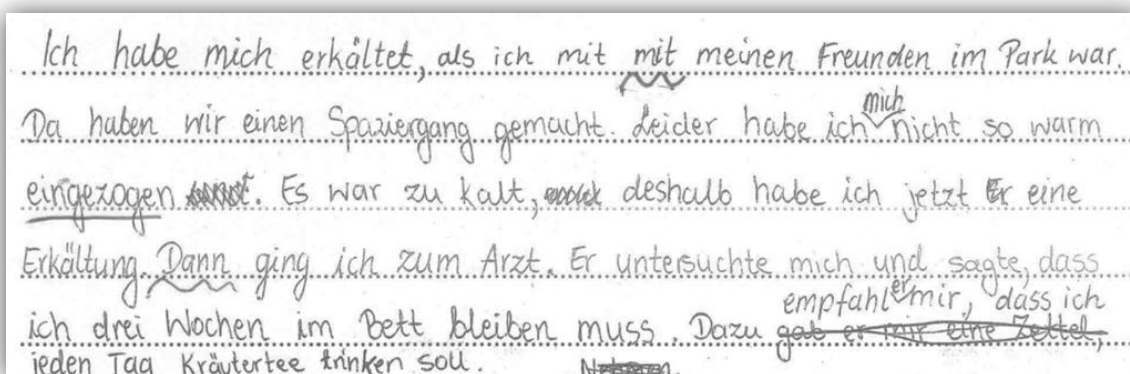
Przykład 9.

Ta wypowiedź jest niejasna z powodu błędnie użytych zaimków osobowych. Użyta w tym tekście forma grzecznościowa (zwrot używany w bezpośrednich kontaktach z osobami, do których zwracamy się per Pan/Pani, tj. *Niech Pani da mi lekarstwa*) jest niespójna z formułą tekstu opisowego, gdzie oczekivalibyśmy odmiany czasownika w trzeciej osobie liczby pojedynczej: *sie gab mir Medikamente*. Dodatkowo błędy w użyciu przyimków (*in* zamiast *bei* – czyli „w lekarzu”, a nie „u lekarza”) zaburzają logikę tego tekstu.

Kolejnym błędem, który może zaburzyć zrozumienie tekstu, może być użycie niewłaściwego spójnika w zdaniu.

Przykład 10.

Powyższy fragment pracy, do stwierdzenia *deshalb habe ich jetzt eine Erkältung*, jest spójny i logiczny. W początkowej części pracy zdający, używając w tym celu czasu przeszłego, opisuje sytuację, która doprowadziła go do przeziębienia. Swój wywód podsumowuje stwierdzeniem *dlatego jestem teraz przeziębiony*. Kolejne zdanie, rozpoczynające się od spójnika „dann” (*wtedy*) z użytym dalej czasem przeszłym, zakłóca dotychczasowy tok wypowiedzi. Wystarczyłoby użycie przysłówka „sofort” lub powtórzenie spójnika, np. „deshalb”, a spójność została by zachowana. Inną możliwością zachowania spójności wypowiedzi byłoby konsekwentne stosowanie czasu przeszłego, np. *deshalb wurde ich krank*.

Aby praca w kryterium spójności i logiki była oceniona na 2 punkty, nie musi być całkowicie pozbawiona błędów. Istotne jednak jest, aby błędy te nie zakłócały komunikacji oraz spójności i logiki.

Przykład 11.

Hallo Andrea,
 seit zwei Wochen gehe ich nicht in die Schule.
 Ich habe sehr stark Bauchschmerzen, weil Kopfschmerzen,
 weil ich viel Stress haben. Diese Stress ist vom mein
 Abitur. ^{in nächste Woche} Mein Arzt gibt mir 2 Tabletten und sagt
 dass muss ich mehre schlafen und lernen nicht.³⁴
 Dass ist lustig aber wie ich ^{soll lernen nicht} ~~muss lernen~~ wenn ich
 muss.⁴ Ich habe viele Material selernen aber
 wenig Zeit.³³ Meine Familie ist sehr gut für mich.
 Meine Schwester ist nicht so laut, oder meine Eltern
Streiten nicht. Die Beste von diese Kopfschmerzen
 ist √ kann für ~~von~~ ^{für} alles frage. Zum beispiel wenn
 ich kaffe trinken möchte, meine Mutter mach diese
 für mich.⁴ ~~stet~~ ~~stamm~~ Schlecht ist dass ich habe
 viele Hausaufgabe von √ Schule und ich kann
 meine Freunde treffen nicht. ~~Ich bin fruede~~ Ich möchte
 bald von dir hören. ☺ Deine, XYZ

W tej wypowiedzi występują zarówno błędy w odmianie przymiotnika, czasownika, jak i zaimków oraz rodzajników, jednak nie są to takie błędy, które zakłócają komunikację lub powodują zakłócenie spójności i logiki. Zdający umiejętnie łączy myśli używając spójników. I tak np. wspomina o silnych bólach głowy, a za przyczynę podaje stres. Wspomina wizytę u lekarza i podaje jego zalecenia. Zdający realizuje w swojej pracy wszystkie wymagane podpunkty i mimo jednego zaznaczonego uchybienia można stwierdzić, że praca jest w znacznej części spójna i logiczna zarówno na poziomie zdań, jak i całego tekstu. W związku z powyższym można ocenić ją w kryterium spójności i logiki na 2 punkty.

Przytoczone powyżej przykłady potwierdzają, że zdający mają problemy z tworzeniem spójnej i logicznej wypowiedzi. Tymczasem okazuje się, że często wystarczą drobne zabiegi stylistyczne w postaci zastosowania odpowiednich spójników, przysłówków i innych elementów łączących, aby tekst był spójny i logiczny. Taką umiejętność należy ćwiczyć na lekcjach języka niemieckiego. Warto poświęcić więcej czasu na zapoznanie uczniów z różnymi środkami językowymi, które sprawiają, że tekst staje się spójny i logiczny. Warto analizować na zajęciach teksty, w których uczniowie wyszukiwaliby tego typu środki, a następnie stosowali je samodzielnie w swoich pracach pisemnych. Ćwiczenia mogłyby przybierać formę łączenia luźnych zdań w jedną całość, bądź samodzielnego tworzenia tekstu. Umiejętność tworzenia spójnego tekstu można

doskonale ćwiczyć w grupach, układając historyjki lub opowiadania na bazie np. dziesięciu dowolnie wybranych słów lub kilku zdań, z których należy ułożyć spójny tekst. Warto też pamiętać o poszerzaniu słownictwa, aby uczniowie mogli je potem trafnie stosować w swoich pracach, w zależności od omawianego tematu. Warto również, aby uczniowie poznawali i uczyli się poprawnie stosować różne struktury gramatyczne, gdyż ma to bezpośredni wpływ na komunikatywność oraz na spójność i logikę tekstu.

Wnioski

Na podstawie analizy wyników egzaminu z języka niemieckiego można wyciągnąć następujące wnioski dotyczące pracy z maturzystami w kolejnych latach.

- ❖ Zdający niejednokrotnie udzielali odpowiedzi, sugerując się pojedynczymi słowami, które usłyszeli lub przeczytali w tekście. W przygotowaniu do egzaminu istotna jest wnikliwa analiza powiązań semantycznych między tekstem a zadaniem. Dobrą praktyką stosowaną podczas lekcji języka niemieckiego byłoby wymaganie od uczniów, aby uzasadniali wybór poprawnej odpowiedzi, jak również odrzuconej, niezgodnej z tekstem.
- ❖ W obszarze rozumienia ze słuchu na obu poziomach egzaminu zdający w najwyższym stopniu opanowali umiejętność określania intencji nadawcy/autora wypowiedzi. Trudne dla maturzystów było rozwiązywanie zadań, za pomocą których sprawdzano opanowanie umiejętności określania kontekstu wypowiedzi na poziomie podstawowym. By ćwiczyć z uczniami umiejętność określania kontekstu wypowiedzi, np. określania miejsca, można wykorzystywać nagrania, zawierające słownictwo stosowane w opisie różnych miejsc. Można też stosować quizy, w których jedna grupa uczniów prowadzi dialogi, nie nazywając miejsca, w którym się znajduje, a druga grupa odgaduje to miejsce na podstawie informacji kontekstowych zawartych w rozmowie. W podobny sposób można też kształcić umiejętność określania nadawcy i odbiorcy tekstu, lokalizacji w czasie lub określania kontekstu sytuacyjnego.
- ❖ W obszarze rozumienia tekstów pisanych najłatwiejsze dla zdających na obu poziomach były zadania, poprzez które sprawdzano opanowanie umiejętności znajdowania określonych informacji. Trudność natomiast sprawiły zdającym na obu poziomach zadania, w których należało określić główną myśl całego tekstu pisanego, jak i jego poszczególnych części. Warto zatem z uczniami ćwiczyć przyporządkowanie nagłówków do akapitów tekstu lub tworzenie krótkich opisów fragmentów tekstu z podaniem kluczowych informacji (o kim, o czym był przeczytany tekst).
- ❖ Najwięcej trudności na poziomie rozszerzonym sprawiły maturzystom zadania otwarte, poprzez które sprawdzano opanowanie środków językowych. Wielu zdających uzyskało za rozwiązanie tych zadań bardzo niskie wyniki, a część maturzystów nie podjęła próby ich rozwiązania. Ograniczony zasób słownictwa oraz nieznanostwo podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych wpłynął również na niekomunikatywnostwo niektórych wypowiedzi pisemnych. Nieznajomostwo środków językowych mogła przyczynić się również do błędnego rozwiązania zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych, ponieważ zdający mogli mieć problem ze zrozumieniem kluczowych fragmentów tekstu. Podczas przygotowywania uczniów do egzaminu należy poszerzać ich znajomostwo środków językowych, np. w zakresie synonimów i związków frazeologicznych.
- ❖ Ćwicząc formułowanie wypowiedzi pisemnej warto również zwrócić uczniom uwagę na różnorodnostwo spójników i innych elementów łączących zdania i akapity, jak na przykład zaimki względne. Stosowanie wskazanych środków językowych wpływa na spójnostwo i logikę tekstów. Warto zachęcać uczniów, aby stosowali różne konektory w swoich wypowiedziach pisemnych. Dzięki temu nauczą się, jak przekazywać poszczególne informacje, wskazane w treści zadania, w postaci spójnego i logicznego tekstu.